

Saxofonist Alphonso Sanders op de veranda van bluesclub Ground Zero in Clarksdale; rechts: James Poe van WABG radio, het enige nog bestaande bluesradiostation in heel Mississippi.

reizen

In de ban van de blues

Op de katoenvelden tussen de rivieren Mississippi en Yazoo is de bluesmuziek geboren. Dit gebied is niet het mooiste, en zeker niet welvarendste deel van de VS, maar voor de ware bluesliefhebber een feest van herkenning. *Tekst en foto's: Paul Robert*

De Faustiaanse legende van gitarist Robert Johnson is een van de mooiste verhalen uit de geschiedenis van de blues. Lopend op een landweg ontmoette hij bij een kruispunt de duivel die hem in ruil voor zijn ziel voorzag van een onbegrensd talent op de gitaar. Johnson werd precies honderd jaar geleden geboren en hij overleed in 1938, 27 jaar oud. Daarmee was hij niet alleen een van de oervaderen van de rhythm-and-blues (r&b), de rock-'n-roll en de rockmuziek, maar ook het eerste lid van de 'Club van 27', om te worden gevolgd door Janis Joplin, Jimi Hendrix, Jim Morrison en Amy Winehouse die ook allen op 27-jarige leeftijd stierven.

Waar Johnson de duivel ontmoette, is niet bekend. Eigenlijk maakt het ook niet uit, want Mississippi kent meer plekken die gezien kunnen worden als de geboorteplaats van de blues. Die maken allemaal deel uit van The Blues Trail. De naam suggereert een route die je kunt volgen, maar in feite is het een verzameling van voor de bluesgeschiedenis belangrijke plekken die door de overheid zijn gemarkeerd met informatieborden. Die plekken liggen in het vlakke landschap vol katoen- en sojavevelden van 'the Delta', de driehoek tussen de rivieren Mississippi en Yazoo. Hiervandaan trokken de eerste grootheden van de blues naar het noorden, naar Memphis, waar

de clubs op Beale Street nog altijd de kweekgrond vormen voor de blues, r&b en hiphop.

Soms staan de infoborden op plekken waar verder absoluut niets te beleven is, en zou je bijna denken dat de blues morsdood is. Maar niets is minder waar. 'How y'all doing today?', zegt een gebrilde veertiger op een bankje voor een restaurant in Clarksdale. Hij begroet mij zoals bekenden en vreemden, blank en zwart, elkaar hier allemaal begroeten. Het gesprek komt snel op gang. Het duurt even voor ik beseft wie mij hier op straat zo vriendelijk heeft aangesproken: Alphonso Sanders, saxofonist, docent aan het conservatorium van Mississippi en directeur van de B.B. King Recording Studios. 'Ga je vanavond naar Ground Zero?', vraagt hij. 'Natuurlijk', zeg ik. 'Kom je ook?' Ground Zero is een oude bluesclub en geldt als een van de geboorteplaatsen van de blues. Die avond is het de enige plek in de stad

waar leven is. Clarksdale is zo'n typische plaats in Mississippi: half ontvolkt, vervallen en arm. Ground Zero staat er haveloos bij. Op de porch, de overdekte veranda voor de deur, staan ouderde sofa's en fauteuils. Ik haal binnen een biertje en raak voor de deur aan de praat met een werkloze man. Als hij lacht, schittert een enkele tand. Als de blues, de muziek van de arme zwarte landarbeiders, een gezicht heeft, zit dat nu naast me.

Po' Monkeys Blues Lounge

Een uurtje later, als de band speelt, komt Alphonso Sanders aangewandeld, met instrumentkoffer onder de arm. Hij laat zich in een brede fauteuil op de porch vallen en we praten even over blues en jazz. Als hij iets wil illustreren, pakt hij zijn saxofoon. Wat dan volgt, kun je maar het best omschrijven als een 'magic moment'. Sanders blaast even een solo mee met de band die binnen speelt, en geeft vervolgens een privécollegie met geluid. Naadloos gaat de ene stijl van spelen over in de andere. Hij pakt een motief van Duke Ellington op en speelt het bluesy, cool en als bebop. Voor de tweede set van de band wordt Sanders naar binnen gelokt. Ook de oude blueszanger Razor Blade meldt zich dan. Op het podium en in de zaal is het feest.

Flink opgeladen door de magie van de vorige avond rijd ik door naar Bolivar County waar ik de oudste nog bestaande 'juke joint' moet kunnen vinden: Po' Monkeys Blues Lounge. De Lounge staat midden tussen de katoenvelden, een kilometer of wat buiten het gehucht Merigold. Vijftig jaar geleden — nog in de tijd van de Amerikaanse apartheid — kreeg landarbeider Willy Seaberry (als kind al bekend als 'het arme apie' Po' Monkey) toestemming van zijn baas om in een schuurtje op het land feestavonden voor de arbeiders te organiseren. Zo'n schuur heet een juke joint; het gebruik stamt nog uit de slaventijd.

Bij Seaberry, ver in de zeventig, kun je elke donderdagavond terecht in zijn gammele houten schuur. De zwarte arbeiders vormen zijn grootste klantenkring, maar er komen nu ook blanken uit de buurt, en regelmatig buitenlandse bluesliefhebbers. Hij verwelkomt me als een oude vriend en leidt me rond. Ik moet bukken onder het lage plafond dat vol hangt met knuffelapen, slingers en lampen. Er wordt hier nog geroookt ook. Dat gaat al een halve eeuw goed. Monkey laat me de pooltafel zien, het hokje van de dj waar hij met evenveel gemak een band van vier man in perst, zijn bar (een deur breed) en zijn opslagruimte die net zo groot is als zijn bed dat erin staat. De voorraden staan op planken erboven. Als de schuur vol-

Van bovenaf: dansen in Po' Monkeys Blues Lounge; Willy

Seaberry's 'juke joint'; werkloze inwoner van Clarksdale.

Mississippi Blues Trail

Een goed start- en eindpunt voor een tocht in een huurauto langs de Blues Trail is de stad **Memphis** in Tennessee. KLM vliegt er in samenwerking met Delta Air Lines dagelijks (direct) heen vanuit Amsterdam.

Zowel het oude luxe **The Peabody Memphis Hotel** (peabodymemphis.com) als het moderne, luxe **The Westin Memphis Beale Street** ligt vlak bij Beale Street waar diverse bluesclubs te vinden zijn (westinmemphisbealestreet.com). **Uncle Henry's Place Inn**, een bed and breakfast in een voormalig illegaal casino uit de jaren twintig, ligt aan Moon Lake in Dundee (unclehenryplace.com). Bij **Hopson Plantation** in Clarksdale waar optredens plaatsvinden, staan oude arbeidershuisjes waarin je vanaf 65 dollar kunt overnachten (shackupinn.com).

Op tientallen plaatsen in Mississippi die iets te maken hebben met de geschiedenis van de blues zijn informatieborden geplaatst. Samen vormen ze **The Blues Trail**. Musea, winkels, hotels, clubs en begraafplaatsen maken er deel van uit. Op **msbluestrail.org** staan ze beschreven, met een agenda van optredens en festivals.

loopt, slaat de magie weer toe. Vrouwen zo breed als de Mississippi zelf zijn een en al seks als ze dansen met even indrukwekkende mannen.

Weer een dag later zie ik langs een landweggetje buiten Crystal Springs een vierkant gebouwtje met een zendmast ernaast. Als ik het nader, klinkt van binnen een warme stem: 'Come right in and grab a mike, you're on the air.' Ruim een kwartier word ik spontaan geïnterviewd door James Poe van WABG radio, het enige nog bestaande bluesradiostation in heel Mississippi. We praten over mijn reis, op zoek naar de oorsprong van de blues.

Een paar honderd meter verderop vind ik de reden waarom ik dit landweggetje volgde. Bij een klein kerkje staat op het kerkhof een gedenkteken voor Robert Johnson. Op en naast de steen hebben bluesliefhebbers muntjes, sigaretten en een bierflesje achtergelaten, net zoals dat gebeurt bij die andere leden van de club van 27.

Hij pakt een motief van Duke Ellington open speelt het bluesy, cool en als bebop